

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

_____ Леся БАРАБАШ

« __ » _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Фінансовий ринок»

Освітній рівень: перший(бакалаврський)

Галузь знань: 07- «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 072-«Фінанси, банківська справа , страхування та фондовий ринок»

Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування

Факультет: економіки і підприємництва

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» для здобувачів першого(бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності: **072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»**. освітньої програми Фінанси, банківська справа та страхування. Умань: Уманський НУ, 2025. 32 с.

Розробник: Сергій КОЛОТУХА к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування _____
(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування.
Протокол № 1 від «28» серпня _____ 2025 р

Завідувач кафедри д.е.н., професор Олена ПРОКОПЧУК. _____

«28» _____ серпня _____ 2025 року

Схвалено науково - методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол № 1 від «29» серпня _____ 2025 р.

Голова науково -методичної комісії факультету економіки і підприємництва _____ Руслан Мудрак

«29 » _____ серпня _____ 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність,	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів – 4	Галузь знань «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Модулів - 2	Спеціальність : 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 11		3 - й	3-й
Індивідуальне науково - дослідне завдання - реферат та по бажанню наукові статті і тези доповідей, для студентів заочної форми навчання - обов'язкова контрольна робота. * (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		5 - й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4, самостійної роботи студента- 5.	Освітній рівень: перший (бакалаврський) Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування	Лекції	
		32 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		60 год.	140 год.
		Вид контролю: іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва (схвалено Вченою радою УНУС, протокол №1 від 08.10.2020, із змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол № 8).

Навчальна дисципліна «Фінансовий ринок» належить до дисциплін професійної та практичної підготовки, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Мета дисципліни

Підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні професійні завдання щодо організації операцій на фінансовому ринку, механізму проведення їх та особливостей розвитку світових фондових систем, політики формування портфельних інвестицій, з орієнтацією на аграрний сектор економіки України

Основні завдання вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» полягають у:

- визначенні ролі та місця фінансового ринку в економіці;
- дослідженні особливостей функціонування та розвитку кожного з сегментів фінансового ринку;
- обґрунтуванні необхідності функціонування фінансових інструментів на фінансовому ринку; – дослідженні інфраструктури фінансового ринку, зокрема діяльності професійних учасників, фондових бірж, фінансових посередників;
- розкритті особливостей обігу боргових, пайових та похідних цінних паперів;
- обґрунтуванні необхідності державного регулювання фінансового ринку;
- ознайомленні з основами фундаментального та технічного аналізу кон'юнктури фінансового ринку.

Предмет вивчення навчальної дисципліни. Предметом дисципліни є система економічних відносин, які виникають між учасниками фінансового ринку (населенням, суб'єктами господарювання, органами державної влади, фінансовими посередниками та інститутами інфраструктури ринку) у процесі купівлі-продажу фінансових активів, надання різних видів фінансових послуг та здійснення різноманітних фінансових операцій.

**Місце дисципліни «Фінансовий ринок» у структурно-логічній
схемі підготовки здобувачів вищої освіти:**

Пререквізити	Кореквізити	Постреквізити
Мікроекономіка	Банківська система	
Макроекономіка	Інформаційні системи і технології у фінансах	
Фінанси	Фінансовий аналіз	Бюджетна система
Фінанси підприємств	Гроші та кредит	
Навчальні практики	Виробнича практика	Підсумкова атестація

Вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07«Управління та адміністрування» (табл. 1).

Таблиця 1

**Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються
під час вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий ринок»**

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПРН 4	Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових і фондових ринків, банківської системи та страхування
		ПРН 5	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування)

		ПРН 7	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
ЗКЗ	Здатність планувати та управляти часом.	ПРН 11	Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
		ПРН13	Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів
		ПРН25	Застосовувати новітні досягнення фінансової науки у практичній діяльності, в тому числі – на підприємствах аграрної сфери економіки.

ЗК 6	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	ПРН 5	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування).
		ПРН 7	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
		ПРН11	Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
		ПРН13	Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ЗК 8	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПРН 4	Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових і фондових ринків, банківської системи та страхування
		ПРН20	Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 3	Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система, страхування).	ПРН 5	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування)
-------------	--	--------------	--

		ПРН 7	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
СК5	Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.	ПРН7	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
		ПРН11	Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
		ПРН13	Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів

СК13	Здатність провадити професійну діяльність з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на підприємствах аграрної сфери економіки.	ПРН24	Розуміти особливості реалізації діяльності з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на підприємствах аграрної сфери економіки
		ПРН25	Застосовувати новітні досягнення фінансової науки у практичній діяльності, в тому числі – на підприємствах аграрної сфери економіки
СК14	Здатність застосовувати новітні наукові та прикладні досягнення фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у діяльності підприємств аграрної сфери економіки	ПРН24	Розуміти особливості реалізації діяльності з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на підприємствах аграрної сфери економіки
		ПРН25	Застосовувати новітні досягнення фінансової науки у практичній діяльності, в тому числі – на підприємствах аграрної сфери економіки

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Фінансовий ринок», наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

**Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною
«Фінансовий ринок»**

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	сутності економічних категорій «фінансовий ринок», «капітал», «інвестиції», «фондова біржа» «цінні папери», «ризика», «фінансові торги» та ін.;	лекція, практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
1.2	критичне осмислення аукових теорій стратегічного панування, портфельного аналізу,		
1.3	критичне осмислення основних принципів біржових торгів;		
1.4	інструментарію регулювання фінансового ринку		
1.5	сутності параметрів і факторів впливу на розвиток фінансового ринку.		
2	Уміння/навички:		
2.1	аналізувати ринкові тенденції та прогнозувати зміни, що можуть вплинути на стратегічний розвиток фінансового ринку;	лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.2	розрізняти між різними типами фінансових ризиків і розробляти стратегії для їх мінімізації у контексті глобальної економіки;		
2.3	оцінювати ефективності фінансових операцій і підтримки прийняття обґрунтованих управлінських рішень		
3	Комунікація:		
3.1	переконливе донесення до фахівців і нефахівців стратегічних цілей організації, що включають довгострокові плани та стратегію розвитку;	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, підсумковий
3.2	презентація бізнес-планів перед інвесторами, кредиторами та іншими зацікавленими сторонами, враховуючи ключові аспекти планів і потенційні ризики;		

3.3	ведення діалогу про методи управління ризиками при проведені операцій на фінансовому ринку, забезпечуючи зрозумілість для всіх учасників незалежно від їхнього рівня знань у фінансах.		контроль
4	Відповідальність і автономія		
4.1	Розуміння особистої відповідальності за стратегічні рішення та рекомендації у сфері фінансового ринку, які можуть суттєво вплинути на позитивний результат або окремі його складові;	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль
4.2	Здатність автономно приймати стратегічні та оперативні управлінські рішення, що впливають на діяльність суб'єктів бізнесу, враховуючи глобальні ринкові умови та крос-культурні аспекти.		

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Фінансовий ринок»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 4	Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових і фондових ринків, банківської системи та страхування	Лекція, практичне заняття з вирішення професійно орієнтованих задач, самонавчання	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН5	Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування)	Лекція, практичне заняття з вирішення професійно орієнтованих задач, самонавчання	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН7	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів,	Лекція, практичне заняття	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і

	банківської справи, страхування та фондового ринку		командних завдань
ПРН 11	Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку	Інтерактивні заняття, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і командних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН13	Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.	Лекція, практичне заняття з вирішення професійно орієнтованих задач, самонавчання	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і командних завдань, робота з тестами
ПРН 20	Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення	Практичне заняття із вирішення задач	Виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН24	Розуміти особливості реалізації діяльності з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на підприємствах аграрної сфери економіки	Інтерактивні заняття, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних і командних завдань, робота з тестами
ПРН25	Застосовувати новітні досягнення фінансової науки у практичній діяльності, в тому числі – на підприємствах аграрної сфери економіки	Лекція, практичне заняття з вирішення професійно орієнтованих задач, самонавчання	Виконання аналітично-розрахункових робіт, індивідуальних завдань, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Світове і внутрішнє фінансове середовище, фінансовий ринок країни і його основні складові елементи.

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці.

Фінансовий ринок як економічний простір, на якому формуються відносини купівлі-продажу фінансових фондів. Місце фінансового ринку у фінансовій системі. Структура фінансового ринку: фондовий ринок, грошовий ринок, ринок банківських позичок.

Суб'єкти відносин — учасники фінансового ринку: держава, емітенти, інвестори, фінансові посередники. Фінансові інструменти ринку - цінні папери, їх економічна та правова природа. Цінний папір - фінансова вимога. Цінний папір - носій майнових та інших прав інвестора. Процес сек'юритизації, його значення для фінансового ринку. Впровадження комп'ютеризованих рахунків дебіторів і кредиторів ринку. Електронні цінні папери.

Рівняння балансу руху фондів в економіці. Рух фінансових потоків в економіці. Звіт про рух фінансових фондів та їх використання. Матриця фінансових фондів. Заощадження та інвестиції. Постачальники заощаджень, використання заощаджень, інвестори.

Функції фінансового ринку. Забезпечення руху фінансових потоків, переливу вільних фінансових фондів (заощаджень) в інвестиції. Внутрішньогалузевий, міжгалузевий та міжнародний рух фінансових потоків. Інтернаціоналізація та глобалізація фінансових ринків. Вплив мережі INTERNET на процеси інтернаціоналізації та глобалізації. Єдина валюта в Європейському Союзі, її вплив на світовий фінансовий ринок. Формування нагромадження капіталу. Особливості нагромадження капіталу в плановій та ринковій економіках, порівняльний аналіз, переваги та недоліки. Роль фінансового ринку в економіці.

Державне регулювання фінансового ринку, його причини, головні принципи, законодавчі основи.

Тема 2. Принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання фінансового ринку.

Розвиток законодавчого регулювання фінансового ринку в країнах з розвинутою ринковою економікою (на прикладі США та Великобританії). Міжнародні стандарти регулювання фінансового ринку. Рекомендації Групи 30 щодо введення єдиних міжнародних стандартів фінансових ринків. Міжнародне співробітництво з регулювання фінансових ринків. Резолюції Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO).

Регулювання фондового ринку в країнах — учасниках Європейського Союзу.

Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду. Директиви Базельського комітету з банківського нагляду. Директиви Ради ЄС з регулювання банківської діяльності та нагляду.

Основи правового регулювання фінансового ринку в Україні. Правові норми регулювання фінансового ринку і розвитку його інфраструктури.

Правове регулювання фондового ринку в Україні. Стратегія розвитку фондового ринку. Правові норми захисту майнових прав інвесторів. Права та обов'язки інституційних інвесторів. Забезпечення відкритості, прозорості інформації про емітента. Захист прав емітента.

Правові основи розвитку грошового ринку і ринку банківських позичок в Україні. Особливості формування нормативної бази грошового ринку та ринку банківських позичок. Правові норми захисту майнових прав інвестора на грошовому ринку.

Захист майнових прав вкладників та акціонерів комерційних банків. Пруденційне банківське регулювання.

Тема 3. Поняття та класифікація фінансового посередництва.

Поняття інфраструктури фінансового ринку, її склад. Значення інфраструктури для розвитку фінансового ринку. Система інфраструктури фінансового ринку в Україні. Професійна діяльність на ринку цінних паперів.

Технологія торгівлі цінними паперами. Техніка проведення аукціонів. Види аукціонів.

Біржовий та позабіржовий обіг цінних паперів.

Фінансові інститути як посередники між суб'єктами фінансового ринку. Значення фінансового посередництва: деномінація заощаджень, приймання ризику неповернення виданої позички та виплати процентів, інформаційне забезпечення, консолідація ризиків та ефект росту масштабів угод. Роль комерційних банків як посередників. Депозитні небанківські інститути. Кредитні спілки. Ощадні інститути. Страхові компанії. Інвестиційні компанії та фонди. Пенсійні фонди, перспективи їх розвитку в Україні. Брокери та дилери по цінних паперах. Фонди грошового ринку. Фінансові компанії. Активи та пасиви фінансових посередників, їх управління. Нетто – процентна маржа. Чисті активи.

Організатори торгівлі цінними паперами: фондові біржі, позабіржові фондові торговельні системи.

Національна депозитарна система в Україні, сфера її діяльності та учасники. Два рівні депозитарної системи. НБУ — депозитарій та фінансовий агент з обслуговування обігу державних цінних паперів. Депозитарний договір. Облік цінних паперів. Електронний облік цінних паперів. Ліцензії на право здійснення кожного виду депозитарної діяльності. Зберігачі цінних паперів.

Номинальні утримувачі. Реєстри та реєстратори власників іменних

цінних паперів.

Кліринг. Кліринговий депозитарій, розрахунковий банк.

Інформаційно-аналітичні інститути, їх значення для функціонування фінансового ринку. Фондові індекси та рейтинги.

Саморегулівні організації. Розвиток саморегулівних організацій у країнах з розвинутою ринковою економікою, їх функції та значення для розвитку ринку цінних паперів. Саморегулівні організації в Україні.

Органи контролю та нагляду на фінансовому ринку. Контрольні функції Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національного банку України, Міністерства фінансів України.

Тема 4. Процентні ставки та їх структура.

Відсоток за кредит.

Майбутня та поточна вартість фінансових інструментів. Практичне застосування концепції вартості грошей у часі.

Тема 5. Ризик та ціна капіталу.

Ціноутворення на фінансовому ринку. Ціна кредиту — процент. Структура процентних ставок фінансового ринку. Дохід і ризик цінного папера. Теорії структури процентних ставок (неупередженого очікування, переваги ліквідності, сегментації ринку).

Розвиток теорій ризику. Причини появи та розвитку теорій ризику. Теорія Г. Марковіца (Нобелівська премія з економіки 1990 р.) — вибір раціонального (ефективного) портфеля, що забезпечує отримання очікуваного доходу за мінімального ризику. Виокремлення з обігу цінних паперів цінного папера без ризику.

Теорія В. Шарпа (Нобелівська премія з економіки 1990 р.). Поділ ризику на систематичний і несистематичний. Ефективний портфель — ринковий. Модель оцінки капітальних активів (МОКА) та її фінансове значення. Можливості застосування МОКА в Україні.

Модель арбітражного ціноутворення.

Теорія ефективності фінансового ринку Є. Фами. Сучасна критика теорії.

Тема 6. Фондовий ринок.

Фондовий ринок як частина фінансового ринку. Значення розвитку фондового ринку для процесу нагромадження капіталу. Особливість фондового ринку, його суб'єкти. Функції фондового ринку. Рух довгострокових фінансових фондів. Особливості розвитку фондового ринку в Україні.

Інструменти фондового ринку: облігації та акції як класичні інструменти ринку капіталів, розвиток похідних цінних паперів.

Ринок облігацій. Облігація — борговий цінний папір. Класифікація облігацій. Ринок державних облігацій. Казначейські ноти та бони. Муніципальні облігації та їх особливості. Облігації корпорації. Емісія,

реєстрація та розміщення облігацій.

Дохідність облігації: поточна, до часу погашення, повна реалізована. Показник чутливості ціни облігації щодо зміни ринкового доходу (рівняння Макоулі). Рейтинг облігацій.

Ринок акцій. Акція як частка у статутному фонді акціонерного товариства. Класифікація акцій. Емісія, реєстрація та розміщення акцій. Способи розміщення. Виплата дивідендів. Спліт, консолідації, райти, скріпи.

Поточна дохідність акції. Курс (ціна) акції. Ціна акції з рівномірним ростом дивіденду (модель Гордона). Ціна акції з нерівномірним ростом дивіденду. Оцінка дивідендного доходу.

Фундаментальний аналіз ринку цінних паперів, його методи та значення для вивчення ринку і прийняття стратегічних рішень.

Технічний аналіз ринку цінних паперів. Методи аналізу. Побудова лінійних та стовпчикових графіків. Японські свічки як різновид стовпчикових графіків. Осцилятори. Значення технічного аналізу для прийняття рішень з купівлі-продажу цінних паперів.

Змістовий модуль 2. Особливості функціонування фінансових ринків.

Тема 7. Ринок похідних цінних паперів.

Причини появи та розвитку ринку похідних цінних паперів. Хеджування. Види фінансових похідних цінних паперів, їх особливості.

Форвардні контракти та їх особливості. Поняття відкритої позиції, довгої та короткої позиції. Ф'ючерсні контракти, їх значення, види: короткостроковий процентний ф'ючерс, довгостроковий процентний ф'ючерс, ф'ючерсні контракти на казначейський вексель та індекс. Ф'ючерсні біржі. Роль розрахункової палати біржі. Маржовий рахунок, початкова та варіаційна маржа. Ф'ючерсна ціна. Базис.

Опціони та їх особливості. Нерівномірний розподіл ризику між продавцем і покупцем опціону. Американський та західноєвропейський види опціонів. Опціон на купівлю фінансового активу, на продаж фінансового активу. Ціна опціону — премія. Нижня межа премії — внутрішня вартість опціону, верхня — часова (зовнішня) вартість. Модель Блека-Сколеса для опціону на продаж. Опціони на акції, облігації, індекси, ф'ючерсні контракти, валюту.

Контракти своп. Процентні свопи. Валютні свопи. Банківський ринок своп, його особливості. Варанти, права власників. Частки в пулах та взаємних фондах.

Створення ринку «синтетичних» цінних паперів. Фінансовий інжиніринг. Створення нових фінансових інструментів (продуктів). Комбінація опціонів. Стелажна угода. Стренг. Стреп. Стріп. Спред.

Глобальні інвестиційні сертифікати та американські депозитарні розписки, цінні папери українських емітентів на світових фондових ринках.

Тема 8. Грошовий ринок і ринок банківських позичок.

Грошовий ринок і ринок банківських позичок як складові фінансового ринку, їх взаємозв'язок і взаємообумовленість. Особливість грошового ринку як ринку високоліквідних фінансових активів, короткострокових цінних паперів.

Особливість ринку банківських позичок як ринку короткострокових і середньострокових позичок для фінансування оборотного (працюючого) капіталу.

Суб'єкти грошового ринку та ринку банківських позичок: держава (міністерство фінансів та центральний банк), комерційні банки та депозитарні небанківські інститути, господарські одиниці всіх форм власності, фінансові посередники — дилери по державних цінних паперах, дисконтні дома (Великобританія).

Функції грошового ринку. Забезпечення руху короткострокових ліквідних фінансових потоків, купівлі-продажу грошей як засобів платежу. Забезпечення касового виконання державного бюджету.

Інструменти грошового ринку. Вексель — дисконтний фінансовий інструмент. Казначейські векселі, їх особливості та значення для грошового ринку. Дохідність казначейського векселя. Аукціони казначейських векселів. Федеральні фонди. Угоди про продаж з обов'язковим викупом цінних паперів (репо). Сертифікати депозитів, що вільно обертаються. Комерційні цінні папери — прості векселі. Причини зростання обігу сертифікатів депозитів і комерційних векселів. Банківські акцепти, їх зв'язок зі світовою торгівлею.

Функції ринку банківських позичок: кредитування оборотних фондів (працюючого капіталу).

Операції центральних банків на відкритому ринку. Роль казначейських векселів та інших видів короткострокових урядових цінних паперів. Управління грошовим обігом як мета операцій на відкритому ринку, поставлена перед центральним банком. Регулювання портфеля цінних паперів емісійного банку. Управління державним боргом як мета операцій на відкритому ринку, поставлена перед Міністерством фінансів. Взаємодія і взаємозв'язок кредитно-грошової та фінансової політики, значення її для грошового ринку. Види операцій на відкритому ринку.

Topic 9. Foreign exchange market.

Concept of currency, exchange rate, quotation of foreign currency. Classification of currency markets according to various factors. Relations between the participants of the currency segment of the financial market. Conversion operations on the foreign exchange market. Market of SPOT operations. Operations on the forward market. Currency futures. Currency options. SWOP operations. Currency arbitrage. Risk of potential losses from changes in exchange rates. Conversion operations.

Тема 10. Фондова біржа та біржові операції.

Основи організації та роботи біржі. Біржовий статут і правила біржі. Біржовий комітет, члени біржі. Котирувальна комісія. Лістинг, основні вимоги та умови на біржі. Включення до курсового бюлетеня та реєстрація.

Брокери, дилери, спеціалісти на фондовій біржі.

Види біржових наказів та угод. Повні й неповні лоти. Накази на купівлю і продаж. Накази на день, тиждень, місяць, відкриті накази. Накази «стоп», накази «на вибір брокера», лімітні накази.

«Короткі накази» — продаж акцій без покриття. Види коротких продажів. Купівлі з використанням маржі. Виконання наказів. Встановлення цін. Кліринг. Клірингові банки. Біржовий бюлетень, його значення для організації торгівлі.

Біржові індекси, їх значення. Індекси зарубіжних фондових ринків: Dow Jones, Standard and Poors, DAX. Міжнародні індекси. Індекси Міжнародної фінансової корпорації (IFC): IFC Frontier, IFC Global, IFC Investable. Включення України до індексу IFC Frontier на базі індексу ПФТС. Фондові індекси України: Комекс-брок, Wood-15, ProU-50, Індекс ПФТС.

Позабіржова торгівля. Національна асоціація дилерів з цінних паперів у США як регулятор торгівлі на позабіржовому ринку. Автоматичні котирування Національної асоціації дилерів з цінних паперів у США NASDAQ, її правила, норми ділової поведінки.

Розвиток позабіржової торгівлі в Україні. Позабіржова фондова торговельна система (ПФТС).

Організація торгівлі цінними паперами. Лістинг, кліринг ПФТС.

Тема 11. Фундаментальний і технічний аналіз.

Зміст і основні цілі фундаментального інвестиційного аналізу на фондовому ринку. Суть рейтингової оцінки акцій і облігацій. Показники оцінки акцій і облігацій. Фінансова оцінка цінних паперів. Методи порівняльної оцінки акцій. Зміст технічного інвестиційного аналізу на фондовому ринку. Фондові індекси в системі аналізу та оцінки ринку ЦП.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Світове і внутрішнє фінансове середовище, фінансовий ринок країни і його основні складові елементи												
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	8	2	2	-	-	4	8	2	1	-	-	5
Тема 2. Принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання фінансового ринку	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 3. Поняття і класифікація фінансового посередництва	10	2	2	-	-	6	10	-	1	-	-	9
Тема 4. Процентні ставки та їх структура	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 5. Ризик та ціна капіталу	8	2	2	-	-	4	8	2	-	-	-	6
Тема 6. Фондовий ринок	12	2	4	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Разом за змістовим модулем 1	56	12	14	-	-	30	56	4	2	-	-	50
Змістовий модуль 2. Особливості функціонування фінансових ринків.												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 7. Ринок похідних цінних паперів	12	4	2	-	-	6	12	-	1	-	-	11

Тема 8. Грошовий ринок і ринок банківських позичок	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Торіс 9. Foreign exchange market.	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 10. Фон- дова біржа та біржові операції	16	6	4	-	-	6	16		-	-	-	16
Тема 11. Фундаментальн ий і технічний аналіз	16	6	4	-	-	6	16	2	1	-	-	13
Разом за змістовим модулем 2	64	20	14	-	-	30	64	2	2	-	-	60
Усього годин	120	32	28	-	-	60	120	6	4	-	-	110

5.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Ден на фор ма	Заоч на фор ма
1	Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	2	1
2	Принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання фінансового ринку	2	
3	Поняття та класифікація фінансового посередництва	2	1
4	Процентні ставки та їх структура	2	
5	Ризик та ціна капіталу	2	
6	Фондовий ринок	4	
7	Ринок похідних цінних паперів	2	1
8	Грошовий ринок і ринок банківських позичок	2	
9	Foreign exchange market.	2	
10	Фондова біржа та біржові операції	4	

11	Фундаментальний і технічний аналіз	4	1
	Разом	32	4

6.Самостійна робота

№з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Ден на фор ма	Заоч на фор ма
1	Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	4	5
2	Принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання фінансового ринку	6	10
3	Поняття та класифікація фінансового посередництва	6	9
4	Процентні ставки та їх структура	4	8
5	Ризик та ціна капіталу	4	6
6	Фондовий ринок	6	12
7	Ринок похідних цінних паперів	6	11
8	Грошовий ринок і ринок банківських позичок	8	10
9	Валютний ринок	6	10
10	Фондова біржа та біржові операції	6	16
11	Фундаментальний і технічний аналіз	6	16
12	Разом	60	110

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Заочна форма навчання

Індивідуальні завдання для здобувачів заочної форми навчання передбачає виконання контрольної роботи. Контрольна робота складається з 3 теоретичних питань і 1 ситуаційного практичного завдання. Контрольна робота виконується здобувачем особисто та захищається окремо від самостійної.

Контрольна робота вимагає від студентів інтегрувати та використовувати свої знання з організації функціонування податкової системи та процесу оподаткування, зокрема і на підприємствах аграрної сфери економіки. Виконання ситуаційного завдання дозволяє студентам зрозуміти особливості функціонування та методикку обрахунку податків. Практична складова контрольної роботи має на меті покращити навички студентів в оподаткуванні та підготувати їх до майбутніх ролей фахівців фінансової сфери різного рівня.

Рекомендації щодо виконання даного завдання наведено у Методичних рекомендаціях для виконання самостійної роботи з дисципліни «Фінансовий

ринок» для здобувачів першого (бакалаврський) рівня вищої освіти заочної форми навчання спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Індивідуальне завдання здається не пізніше, ніж за два тижні до початку екзаменаційної сесії.

8.Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» використовуються наступні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні – розповідь-пояснення, лекція (лекція-бесіда, лекція-конференція);
- наочні – ілюстрація, демонстрація;
- практичні – розв’язання ситуативних практичних завдань, виконання практичних робіт;
- індуктивні – узагальнення матеріалу від часткового до загального;
- дедуктивні – деталізація матеріалу від загального до конкретного;
- репродуктивні – відтворення як засіб повторення поданого навчального матеріалу;
- творчі, проблемно-пошукові – виконання самостійної роботи та самонавчання на основі конспектів лекцій, навчальних підручників і посібників, наукової й іншої рекомендованої літератури;
- навчальна робота під та поза керівництвом викладача – виконання самостійної роботи, індивідуальне вирішення ситуаційних профільних завдань;
- інтерактивні – кейс-метод, робота в малих групах, дискусії, презентації, ділові та рольові ігри тощо;
- бінарні, інтегровані: наочно-ілюстративний; наочно-проблемний; наочно-практичний.

Однією з форм сучасного навчального процесу є дистанційне навчання на платформі інформаційного освітнього середовища Moodle. Проведення даного виду навчання здійснюється в межах норм положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Матеріали дисципліни «Фінансовий ринок» освітньому середовищі Moodle розміщені за посиланням: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=471>

У разі запровадження карантинних обмежень проводяться відеоконференції у форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечуються за допомогою платформ Zoom, Google Meet, Moodle.

Творче завдання Творче завдання спрямоване на закріплення теоретичних знань та набуття практичних навичок з дисципліни «Фінансовий ринок».

Завдання виконується протягом опрацювання тем змістових модулів 1 та 2. Творче завдання з дисципліни виконується у формі написання та публікації (прийняття до публікації) тез доповідей. Вимоги до оформлення тез.

Праворуч – жирним курсивом – прізвище, ім'я по батькові автора, далі курсивом – група, спеціальність, повна назва установи, де навчається автор. Нижче, через один інтервал, по центру, жирним, великими літерами – назва доповіді. Далі через один інтервал – текст доповіді, вирівняний по ширині. У кінці тексту доповіді подається список використаних джерел. Матеріали подаються у текстовому редакторі Microsoft Word для Windows з розширенням *.doc або *.docx. Назва файлу повинна відповідати прізвищу доповідача. Наприклад: Іваненко_Тези. Обсяг тез доповідей – до 5 сторінок (включно) при форматі сторінки А4 (297х210 мм), орієнтація – книжкова. Поля: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє, нижнє – по 20 мм. Шрифт – Times New Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – 1, стиль – Normal, абзац – 1,25. У тексті посилання позначаються квадратними дужками із вказівкою в них порядкового номера джерела за списком та через кому – номера сторінки (сторінок), наприклад: [8, с. 13]. Завдання виконується у вигляді тез доповіді на одне із переліку запропонованих питань, яке обирається здобувачем самостійно:

1. Фінансовий ринок як складова фінансової системи України.
2. Держава як суб'єкт фінансового ринку.
3. Роль саморегулювних організацій у розвитку фінансового ринку України.
4. Фінансові посередники та їх вплив на розвиток фінансового ринку України.
5. Роль та значення банків на фінансовому ринку України.
6. Роль небанківських фінансових установ на фінансовому ринку України.
7. Фінансовий лізинг як джерело фінансування розвитку підприємств України.
8. Інститути спільного інвестування на фінансовому ринку України.
9. Місце та роль кредитних спілок на фінансовому ринку України.
10. Роль страхових компаній на фінансовому ринку України.
11. Розвиток факторингових послуг в Україні.
12. Сутність та роль інституційних інвесторів на фінансовому ринку України.
13. Роль недержавних пенсійних фондів на фінансовому ринку України.
14. Розвиток інфраструктури фінансового ринку України.
15. Доходи населення як чинник розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення.
16. Валютний ринок України: сучасний стан, проблеми та шляхи їх вирішення.
17. Валютне регулювання та діяльність НБУ на валютному ринку.
18. Міжнародний валютний ринок і його вплив на розвиток валютного ринку України.
19. Особливості функціонування міжбанківського ринку позикового капіталу в Україні.
20. Перспективи розвитку ринку похідних фінансових інструментів в Україні.
21. Розвиток хеджування на фінансовому ринку України.
22. Роль і значення міжнародного кредитування для економіки України.
23. Організація та функціонування ф'ючерсного ринку України.
24. Проблеми функціонування біржового сегменту ринку цінних паперів України.
25. Акціонерні товариства як суб'єкти ринку цінних паперів.
26. Професійна діяльність на ринку цінних паперів України: сучасний стан та перспективи розвитку.
27. Становлення та розвиток організаторів торгівлі цінними паперами в Україні.
28. Місце ринку цінних паперів на фінансовому ринку

України. 29. Перспективи використання досвіду функціонування фондових бірж країн з розвиненою економікою в Україні. 30. Індеси та рейтинги на фондовому ринку України. Творче завдання з дисципліни оцінюється в 10 балів та виконується у формі тез доповідей (написання та прийняття до публікації) (згідно календарного плану та завдання), (якщо робота виконана не вчасно – оцінка знижується на 5 балів).

9.Методи контролю

В основу рейтингового оцінювання знань здобувача закладена 100-бальна шкала (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи тощо).

Під час вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» для оцінки знань і навичок студентів застосовуються такі види контролю: тематичний і поточний.

Тематичний контроль полягає у перевірці засвоєння студентами кожної теми методом усного, письмового (виконання практичних і самостійних завдань) та тестового контролю.

Поточний контроль проводиться після вивчення тем за кожним змістовим модулем за допомогою методу тестового контролю.

Свідченням виконання навчального плану з дисципліни «Фінансовий ринок» є іспит, оцінювання здійснюється за результатами поточного контролю. Максимальна сума балів поточного контролю – 70. Об'єктами поточного контролю знань студентів є: систематичність та активність роботи на практичних заняттях.

При контролі систематичності й активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання завдань, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у тестових й усних відповідях і виконання ситуаційних завдань під час практичних занять; активність при обговоренні питань, що винесені як предмет дискусії; результати експрес-контролю тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання та практичні вміння, яких набули здобувачі після опанування певного змістового модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів (30 тестів за кожним зі змістових модулів). Максимальна оцінка за кожен модульний контроль – 5 балів.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем. Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови, що сума балів його

поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни, встановлені викладачем.

Розподіл балів, які отримують студенти з навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» (денна форма навчання)

	Поточний (модульний) контроль												Бали за додаткову роботу	Сума	
	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2								
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	ПК ЗМ1	Т 7	Т 8	Т 9	Т 1 0	Т 1 1			ПК ЗМ 2
Сума балів, всього	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	5	10	70
Практичні заняття	3	3	3	3	3	3		3	3	3	3	3			
Самостійна робота	2	2	2	2	2	2		1	1	1	1	1			
Підсумковий контроль (екзамен)	30													30	
Разом														100	

Примітка. За виконання кожного практичного та самостійного завдання студент одержує певні бали, а саме:

Практичне та самостійне завдання оцінюються на максимальні 5 балів якщо:

- практичне (самостійне) завдання виконане своєчасно та правильно;
- обґрунтовано розрахунки і зроблені висновки;
- правильно вказані нормативні документи;
- студент вільно володіє матеріалом.

Практичне та самостійне завдання оцінюються на 4 бали, якщо:

- завдання виконане своєчасно та правильно;
- обґрунтовано розрахунки;
- зроблені висновки неповні, неконкретні;
- неправильно вказана назва відповідного нормативного документа чи вжита назва застарілого матеріалу;
- студент погано орієнтується в основних теоретичних положеннях.

Практичне та самостійне завдання оцінюються на 3 бали, якщо:

- несвоєчасно, але правильно виконане завдання;
- не всі необхідні розрахунки проведені;
- зроблені висновки неповні, неконкретні;
- неправильно вказана назва відповідного законодавчого чи інструктивного матеріалу чи вжита назва застарілого матеріалу;
- студент не орієнтується в основних теоретичних положеннях.

Практичне та самостійне завдання оцінюються на 2 бали, якщо:

- своєчасно, але з помилками виконане завдання;
- не всі необхідні розрахунки проведені;
- зроблені висновки неповні, неконкретні;
- неправильно вказана назва відповідного законодавчого чи інструктивного матеріалу чи вжита назва застарілого матеріалу;
- студент не орієнтується в основних теоретичних положеннях.

Мінімальна оцінка з урахуванням усіх можливих помилок – 1 бал за відповідне завдання.

Таким чином, за опрацювання лекційного матеріалу, виконання практичних завдань і самостійної роботи студент може отримати максимально 70 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти з навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» (заочна форма навчання)

	Поточний (модульний) контроль												Індивідуальне завдання	Бали за додаткову роботу	Підсумковий контроль	Сума	
	Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2									
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	ПК ЗМ 1	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11					ПК ЗМ 2
Сума балів, всього	7	2	5	2	2	2	3	5	2	2	2	7	3	16	10	30	100
Практичні заняття	5		5					5				5					
Самостійна робота	2	2		2	2	2			2	2	2	2					
Контрольна робота																	

Поточний контроль за кожним змістовим модулем для заочної форми навчання здійснюється за допомогою тестового опитування, в основу якого покладено пройдений матеріал та охоплюються основні його поняття та категорії. За кожним опрацьованим модулем студент отримує 30 запитань із

чотирма поданими відповідями, одна з яких є правильною. За кожен блок тестових вправ максимально можна отримати 5 балів.

Однією з форм самостійної роботи для здобувачів освіти заочної форми навчання є виконання контрольної роботи. Контрольна робота складається з 3 теоретичних питань і 1 ситуаційного практичного завдання. Контрольна робота виконується здобувачем особисто та захищається окремо від самостійної. Максимальна сума балів – 16

**Критерії оцінювання знань студентів при виконанні
та захисті контрольної роботи**

	1. Текст контрольної роботи	10 балів
1.1	Відповідність логічної побудови роботи назві теми, а також поставленим цілям і завданням, пропорційність структури роботи	2
1.2	Правильність оформлення роботи (нумерація сторінок, оформлення титульного аркуша, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та інше), відсутність редакційних помилок	
1.3	Повнота і відповідність висновків змісту роботи	
1.4	Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми. Наявність та якість критичного огляду літературних джерел. Самостійність суджень і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки студента – автора)	3
1.5	Правильність виконання практичного ситуаційного завдання. Обґрунтованість висновків. Правильно вказані нормативні документи	5
	2. Захист контрольної роботи	6 балів
2.1	Вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження.	2
2.2	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди	4

Критерії та шкала оцінювання знань і вмінь студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методики активізації процесу навчання

Проблемні лекції направлені на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами. Студентам під час лекцій роздається друкований матеріал, виділяються головні висновки з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного обмірковування. Студенти здійснюють коментарі самостійно або за участю викладача.

Робота в малих групах дає змогу структурувати семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію

Кейс-метод – розгляд, аналіз конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються; для представлення певних; досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань тощо.

Банки візуального супроводження сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності: законодавчі матеріали та коментарі до них; навчально-методичні матеріали; структурно-логічні схеми та інший ілюстративний матеріал.

10. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Фінансовий ринок» для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (для денної та заочної форми навчання). Колотуха С.М., Мельник К. М., Пташник С.А. Умань. ФОП Юрченко А.В. 2021. 64 с.

2. Методичні вказівки щодо виконання контрольної роботи з дисципліни «Фінансовий ринок» для здобувачів першого рівня вищої освіти

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Колотуха С.М., Мельник К. М., Пташник С.А. Умань. ФОП Юрченко А.В. 2021. 48 с.

3. Методичні вказівки щодо організації самостійної роботи з вивчення дисципліни «Фінансовий РИНОК» для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності:072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Колотуха С.М., Мельник К. М., Пташник С.А. Умань. ФОП Юрченко А.В. 2021. 32 с.

4. Опорний конспект лекцій з вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності:072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Колотуха С.М., Мельник К. М., Власюк С.А., Пташник С.А. Умань. УНУС. 2022. 278 с.

5. Інструктивно-методичні матеріали для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм навчання спеціальності 072-«Фінанси, банківська справа та страхування» Колотуха С.М., Мельник К.М., Власюк С.А., Пташник С.А. –Умань. 2025.86с.

11. Рекомендована література

10.1 Базова

1.Adam Hayes. Financial markets: role in the economy, importance, types and examples. Investopedia. May 31, 2022. URL: <https://www.investopedia.com/terms/f/financial-market.asp>.

2. Балицька М. В., Бровенко К. С. Фінансові технології як драйвер розвитку фінансових ринків. Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 9. С. 59–65.

3.Близнюк О.П., Іванюта І.М. Ринок фінансових послуг: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» Х.: ХДУХТ, 2017. 255с. URL http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1711/1/Навч_посіб_РФП_2017.pdf

4.Еш С. М. Ринок фінансових послуг : підручн. К. : ЦУЛ, 2019. 400 с.

5.Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий ринок» (Частина І) для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укладач: Ганзюк С.М. Кам'янське: ДДТУ, 2024 р. 61 с.

6.Лук'янов В. С. Сучасні фінансові ринки К. : Знання, 2013. 479 с.

7.Людмила Акімова, Вікторія Клименко, Лариса Докієнко. Фінансовий ринок. К.: Центр навчальної літератури.2024. 358с.

- 8.Метеленко Н., Оглобліна В. О., Сіліна І. В. Фінансовий ринок: конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 072 : “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок” освітньо–професійної програми “Фінанси держави та підприємницьких структур”. Запоріжжя: ЗНУ, 2025. 128 с.
- 9.Полчанов А.Ю., Довгалюк В.В. Фінансовий ринок : навч. посібник. Електронне видання. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. – 120 с.
- 10.Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Березень 2021. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitkufinansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku-7686>
11. **Фінансовий ринок** [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до практичних завдань та лабораторних робіт студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" освітніх програм "Фінанси і кредит" та "Банківська справа" першого (бакалаврського) рівня / уклад. С. А. Ачкасова. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. - 72 с.
- 12.Фінансовий ринок : підручник: у 2 т. / Коваленко Ю.М., Ковернінська Ю.В., Онишко С.В., Кужелев М.О. та ін.; кер. авт.. кол. і наук. ред. Ю.М. Коваленко. Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 830 с.
- 13.Фінансовий ринок: Навчальний посібник / Н. В. Трусова, С. А. Нестеренко, І. Є. Якушева та ін. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 236 с.
- 14.Фінансовий ринок: Навчальний посібник / Акімова Л.,Клименко В.,Доеїєнко Л.,К.: Центр навчальної літератури.2019.358с.
15. Шелудько В. М. Фінансовий ринок : підручник 3-те вид., стер. К. : Знання, 2015. 535 с.

12.Нормативно-правова база

1. Конституція України: Закон України №254к/96-ВР від 28.06.1996 р. Дата оновлення: 01.01. 2020.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Господарський кодекс України № 436–IV від 16.01.2003 р. Дата оновлення: 16.10. 2020.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000. № 2121–III. Дата оновлення: 03.07. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
4. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679–XIV. Дата оновлення: 01.01. 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
5. Про обіг векселів в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2374–III. Дата оновлення: 13.02. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>.

6. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. Дата оновлення: 24.09. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

7. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.1996р. №448/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр>.

8. Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів: Закон України від 10.12.1997р. №710/97-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710/97-вр>

9. Положення про функціонування фондових бірж. Затв. рішенням НКЦПФР від 22.11.2012 р. № 1688 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2082-12>

10. Стратегія фінансового сектору України до 2025 року URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf

13.Додаткова

1. Базилевич В. Д. Цінні папери : навч. посіб. К. : Ліра , 2013. 791 с.
2. Буднік М.М., Мартюшева Л.С., Сабіна Н.В. Фінансовий ринок: Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2009. 334 с.
- 3.Вірван Л. А. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2014. 216 с.
- 4.Дема Д. І. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2013. 376 с.

5.Катеринич А.М., Колотуха С.М. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні в умовах воєнного стану Збірник студентських наукових праць Уманського національного університету садівництва. Факультет економіки і підприємництва / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: 2024. с.208-210

6.Колотуха С.М., Стан кредитного ринку аграрного сектора економіки в умовах військової агресії. Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин. Матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції .27 травня 2025р. Умань: с.32-34

7. Колотуха С.М. Фондовий ринок як об'єкт економічного і соціологічного дослідження.

The 8th International scientific and practical conference “Science and technology: challenges, prospects and innovations” (March 28-30, 2025) CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2025. 476-480 p.Kolotukha S., Gvozdej N., Chvertko L., Korniienko T. Aspects of Increasing the Level of Financial Support of Agricultural Enterprises. Proceedings of the 35th International Business Information Management Association Conference (IBIMA) 1-2 April 2020. Seville, Spain. P. 18217-18228

8.Колотуха С.М.Фондовий ринок як об'єкт економічного і соціологічного дослідження The 8th International scientific and practical

conference “Science and technology: challenges, prospects and innovations” (March 28-30, 2025) CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2025. 476-480 p.

9. Кушнір Т.Б. Економіка і організація біржової торгівлі: навч. посіб.: 2 вид., стереотипне. Харків: Консул, 2014. 216 с.

10. Мельник К., Колотуха С. Фінансова стійкість банків як запорука стабільності банківської системи України Банківська справа. №1-2. 2023. с. 3-16

11. Непочатенко Олена Олександрівна, Бечко Петро Кузьмич, Колотуха Сергій Миколайович, Пономаренко Ольга Володимирівна СТАЛИЙ РОЗВИТОК СТРАХОВОГО РИНКУ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ТА ЧИННИКИ ЙОГО АБЕЗПЕЧЕННЯ. МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ «ІНТЕРНАУКА». Серія: «Економічні науки» INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL «INTERNAUKA». Series: «Economic sciences» №2(82), 2024. 2 том. – с. 136-141

12. Петро Бечко, Сергій Колотуха, Олександр Непочатенко, Світлана Пташник, Ольга Пономаренко. *РОЗВИТОК БАНКІВСЬКИХ ІННОВАЦІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ*

Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín “Věda a perspektivy” je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. № 2(33) 2024. str. 44-55

13. Поважний О. С. Цінні папери і фондовий ринок : навч. посіб. К. : Ліра-К, 2014. 364 с.

14. Прямухіна Н. В. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. К. : Ліра-К. 2014. 304 с.

15. Ринок фінансових послуг: навч. посібник / Арутюнян С.С., Іоргачова М.І. Харків.: «Діса плюс», 2020. 312с.

16. Сич Є М. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури. 2019. 428 с.

17. Черкасова С. В. Фінансовий ринок : навч. посіб. К. : Ліра-К. 2014. 336 с.

18. Черкасова С. Г. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. К. : Ліра-К. 2015. 450 с.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень. URL: <https://www.ibser.org.ua>.

2. Інституційний репозитарій Уманського НУС. URL: <http://lib.udau.edu.ua/community-list>.

3. Інтернет-ресурс Асоціації українських банків. URL: www.aub.com.ua

4. Інтернет-ресурс позабіржової фондової торгової системи. URL: www.pfts.kiev.ua.
5. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/en/Home>
6. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>
7. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Асоціації українських банків. URL : www.aub.com.ua.
9. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <http://www.rada.gov.ua>.
10. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control>
11. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>.
12. Офіційний сайт Національного банку України. URL : <http://nbu.gov.ua>.
13. Офіційний сайт Української національної іпотечної асоціації. URL: <http://www.unia.com.ua>.
14. Статистика. URL: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65162
15. Форум банківських аналітиків. URL : www.bankir.ru.

15. Перезарахування та визнання результатів навчання

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Фінансовий ринок» або окремого її елемента відбувається відповідно до [Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті](https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x) (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

16. Політика академічної доброчесності

У процесі навчання з дисципліни «Фінансовий ринок», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>). При підготовці рефератів, виконанні

індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

17. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2025-2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Зміни, внесені до робочої програми на 2025-2026 навчальний рік, охоплюють:

1. Внесено коригування у розподіл балів, що їх отримують студенти під час вивчення дисципліни;
2. Уточнено кількість аудиторних годин, передбачених змінами, внесеними до навчального плану;
3. Оновлення переліку рекомендованої літератури